

Vervolg van de activiteiten van de paddestoelenwerkgroep

Kees Verweij

Sedert twee jaar is er met groot succes in het Jan Verwey Natuurcentrum een paddestoelencursus georganiseerd. Deze cursus ging vergezeld van enkele excursies in de omgeving, waarbij een groot aantal fraaie exemplaren kon worden bewonderd. Uit de deelnemers is een min of meer vaste kern gegroeid, die graag ook in het komend seizoen verschillende activiteiten wil organiseren. Gelet op het enthousiasme, waarop men heeft meegedaan, lijkt een vervolg zeker gerechtvaardigd.

Het voorstel is om op woensdag 27 augustus a.s. bijeen te komen in het Jan Verwey Natuurcentrum. Dan zullen er verschillende opnamen worden getoond van vondsten, die dit jaar na het afsluiten

van de cursus zijn gevonden. Verder zal gesproken worden over de opzet van de komende activiteiten, waarbij suggesties van belangstellenden zeker welkom zijn en zo mogelijk zullen worden verwerkt.

In ieder geval zijn welkom de deelnemers van het vorig jaar. Zij zullen nog even schriftelijk worden herinnerd. Nieuwe belangstellenden kunnen zich aanmelden bij het secretariaat, Vinkenlaan 23, 2201 BR Noordwijk.

Te zijner tijd zal ook nog in de pers aan de nieuwe activiteiten op dit gebied aandacht worden besteed. Heeft u belangstelling, noteert dan alvast de datum van **woensdag 27 augustus a.s.**

Bulgarije, vogelparadijs

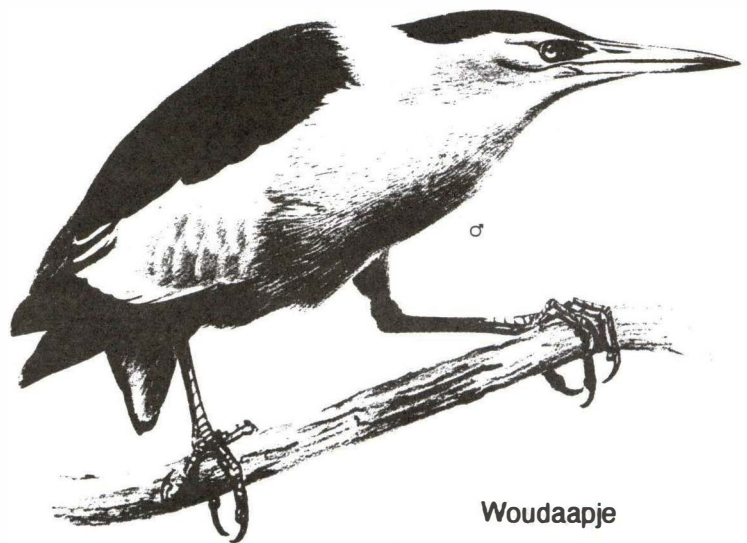
Rien Sluys

In de periode van 1 mei tot 17 mei 1997 hebben mijn zoon Robert en ik een vogelreis door Bulgarije gemaakt.

Omdat het toeristenseizoen pas half mei begint, waren we aangewezen op een lijnvlucht van Amsterdam naar Sofia, met een tussenstop in Wenen en van Sofia met een binnenlandse vlucht naar Varna. Een reis die al met al zo'n 9 uur duurde. We verbleven in Varna, een stad aan de Zwarte Zee. Van hieruit maakten we tochten met een 'rent-a-car' naar verschillende vogelgebieden. Tijdens onze excursies naar de verder gelegen gebieden, zoals het nationale park Rusenski Lom in het noorden tegen de Roemeense grens en Krumovgrad in het zuiden in de omgeving van de Griekse grens overnachtten we in een tent. In de periode dat wij in Bulgarije verbleven waren alle campings gesloten, zodat we aangewezen waren op 'wild kamperen'. Het gegeven dat dit in Bulgarije streng verboden is, maakte deze overnachtingen tot een speciale gebeurtenis. Campings zijn hier trouwens geheel anders ingericht dan b.v. in Nederland en bestaan uit bungalows. Een plek om je tent op te zetten hebben wij nergens kunnen vinden. Het was gedurende ons verblijf stralend stabiel zomerweer met elke dag een zwakke tot matige oostenwind en middagtemperaturen van rond de 25 graden.

Een geldig paspoort (visum is sinds maart 1997 niet meer nodig) is noodzakelijk en Dollars renderen het best. In de grote steden kan met met Mastercard, Visacard e.d. terecht. In Varna was het zelfs mogelijk om op één plaats te pinnen met een gewone bankpas. Het maximaal op te nemen bedrag bedroeg 100.000 Leva, wat tijdens ons ver-

blijf ongeveer f135,- vertegenwoordigde. Op het platteland zijn Leva's onontbeerlijk. Vergeleken met Nederland is Bulgarije goedkoop.

Woudaapje

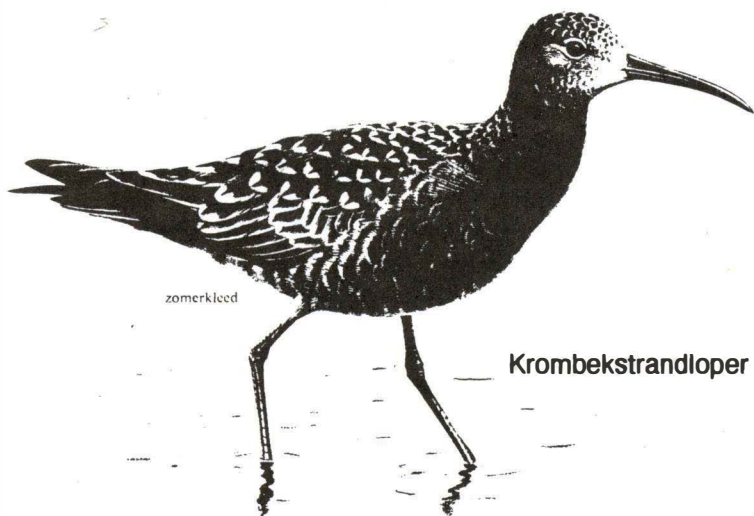
De levensstandaard is wel een stuk lager, toch zijn de mensen goed gevoed en zeker in de steden modieus gekleed. Er zijn voldoende levensmiddelen te koop, volop fruit, minder groente (vooral komkommers, tomaten en sla), volop vlees, maar bijna nergens is melk te vinden. Bier, wijn en allerlei andere spirtualia zijn prima te drinken en spotgoedkoop.

Het openbaar vervoer in en rond de steden is uitstekend geregeld, er rijden voldoende stadsbussen en altijd stipt op tijd. Het enige nadeel is dat ze ongelofelijk milieu-onvriendelijk zijn. Tijdens het spitsuur ziet de stad, zwart en grijs van de uitlaatgassen, niet alleen van de bussen, maar ook van de oude Lada's, Mockbuys, Wartburgs en Trabanten. Eenmaal buiten de stad verandert dit beeld drastisch. Hier rijden bijna geen auto's en is Bulgarije leeg en fabelachtig wijds en groen. Dat er bijna geen auto's rijden komt omdat de benzineprijs in verhouding tot het salaris van de gemiddelde Byulgaar (zo'n f40,-), enorm hoog is nl. f1,30 per liter. Het is meerdere malen voorgekomen dat er mensen voor ons bij de pomp 2 liter benzine tankten. Dat het in het wijds en groene Bulgarije fantastisch vogelen is zal blijken uit onderstaande trips.

1 mei: Varna - Ezerovo - Dvenja - Kamchija

Een dag gevogeld in de omgeving van Varna, de havens bezocht en de baai een stuk landinwaarts gevolgd. Het meest spectaculair was wel het overvliegen van zo'n 700 Rose Pelikanen. Verder viel het op dat bij iedere stop met ook maar de geringste hoeveelheid riet, de Grote Karekiet zingend aanwezig was. En overal Zomertalingen, verreweg de meest voorkomende eend tijdens ons bezoek aan Bulgarije. Overigens bleek elk plasje Kleine Zilverreiger, Ralreiger, Purperreiger en Blauwe Reiger te bevatten. Bosruiters, Kleine Strandlopers en Kemphanen en Steltkluten bevolkten de slikkige randen.

Op het akkerland overal Grauwe Gorzen, Balkan

Gele Kwikstaarten en Paapjes. Dat we midden in de trektijd zaten bleek wel uit de aanwezigheid van bv. het Paapje. Deze soort was alleen de eerste week zeer talrijk, terwijl hij in de tweede week nauwelijks meer waargenomen werd. Van zijn familie-

lid de Roodborsttapuit hebben we maar 1 exemplaar waargenomen.

Bij het plaatsje Ezerovo vonden we een gigantische oeverzwaluwenkolonie van naar schatting 800 paar. Op deze plek broedden ook Kuifleeuweriken. En overal was de roep van de Wielewaal en de Hop te horen.

2 mei: Kamchija - Ahelaj - Pomorie - Burgas - Kamchija

Als eerste hebben we een bezoek gebracht aan Kamchija, genoemd naar de rivier de Kamchija die hier in de Zwarte Zee uitmondt. Het gebied bestaat voor een groot deel uit moerasbos, maar omdat door de hevige regenval in de tweede helft van april de rivier buiten haar oevers was getreden, stonden er grote vlakten onder water. In het bos zong het dat het een lieve lust was, met soorten als Fluits, Zanglijster, Merel, Spotvogel, Wielewaal, Zwartkop, Grauwe Klauwier, Boomklever, Hoppen etc. De open vlakten werden als foerageergebied gebruikt door o.a. honderden Witwang- en Witvleugelsterns, Zwarte Sterns, tientallen Bosruiters, een enkele Oeverloper, Steltkluten, Kluten, zo'n 50 Ooievaars, een paar Zwarte Ooievaars, Zwarte Ibis, Ralreigers, Kleine- en Grote Zilverreigers, Purper- en Blauwe Reigers. Op de hoger gelegen dijkes konden we vele Grauwe Klauwieren, Bosrietzangers, en....onze eerste nieuwe soorten, de Balkan Gele Kwikstaart en de Spaanse Mus bewonderen. Terwijl we uitgelaten van deze soorten stonden te genieten vlogen er zo'n 40 Bijeneters over! Op het strand bij de monding van de Kamchija troffen we 8 Oeverlopers aan (nog volop doortrekkend), terwijl de Strandplevier en de Kleine Plevier hier broedden. Ook vloog er uit de kant een Woudaapje op.

Op weg naar Burgas hebben we een vogelstop gemaakt bij Ahelaj. Direct langs de weg ligt aan beide kanten een prachtig natuurgebiedje, een meertje met prachtige waterplanten en mooie rietkragen, een parkachtig landschap met oude bomen en een stuk akkerland, omzoomd door ruige struiken. Hier zagen we o.a. 10 Kwakken, 4 Ralreigers, 6 Kleine Zilverreigers, 10 Witwangsterns, 30 Witvleugelsterns, een Ijsvogel, Waterhoentjes en Zomertalingen. In de bomen zongen Wielewaal en Appelvink, Zwartkop, Tjiftaf en Bosrietzanger. In het akkerland bevonden zich natuurlijk Grauwe Gorzen en volop Balkan Gele Kwikstaarten. Op de telefoondraden zagen we meerdere Zomertortels en 5 Roodpootvalken.

Bij Pomorie bevinden zich, evenals bij het Atanasovomeer bij Burgas, grote zoutpannen. Onze hooggespannen verwachting van deze gebieden kwam niet uit. Er bevonden zich wel enkele steltlopers, maar de aantallen die men hier zou kunnen waarnemen alsmede de hoeveelheid soorten vielen erg tegen. Met veel moeite vonden we een paar Scholeksters, Bosruiters, Kluten en Scholeksters. Ver weg liepen nog een aantal kleinere steltlopers, maar die waren niet te determineren. Waarschijnlijk kwam dit doordat de zoutpannen

i.v.m. de grote hoeveelheid regen vol wter stonden en er als gevolg hiervan nauwelijks slikkige plekken aanwezig waren. Terwijl we stonden te kijken vielen er wel 6 Lepelaars in.

Dat het hier toch fantastisch vogelen is, als de omstandigheden goed zijn zal verderop in dit verslag blijken.

3 mei: Kamchija - Beloslav - Varna

Aan de andere kant van de baai van Varna ligt het plaatsje Beloslav. Hier bevinden zich aan aantal meertjes, met slikkige oevers. Naast de bovengenoemde soorten die in bijna elk meer(tje) bevonden zich hier enkele Kuif- Tafel- en Slobeenden en opvallend veel Krakeenden. Op de oevers liepen Kleine Standlopers en Kemphanen te foerageren. Boven het riet vloog een Bruine Kiekendief met nestmateriaal. Op de daken van een paar vervalven boerderijen was het een drukte van jewelste veroorzaakt door een groep Kautjes, die er overigens iets anders uitzien dan "de onze", ze hebben nl. een iets lichtere hals en vaak een wit(achtige) zijvlek tussen hals en nek.

Opeens gaf Robert een schreeuw "rover". Het beest kwam over het meer naar ons toe gevlogen, met als gevolg dat we onze eerste adulte Dwergarend (lichte vorm) konden bewonderen. Even later vloog er nog een Zwarte Wouw over. Dat er naast vogels ook nog diverse soorten vlinders aanwezig waren, zoals Koningspage, Citroenvlinder, Oranje Luzernevlinder, Oranjetip, Atalanta en een paar niet te determineren blauwtjes, maakte ons verblijf op dit "stekkie" wel zeer geslaagd.

4 mei: Varna - Nevsa - Preslav - Ivanovo - Conevo - Staro Orjahovo - Varna

Op weg naar Nevsa zagen we veel Ooievaars en een paar Zwarte Ooievaars. Een stop bij een parkachtig bos leverde naast wat algemeen gesnor een nieuwe soort op, de Balkan Vliegenvanger. Ook hoorden we hier Grote Lijster en Staartmees. Bij Nevsa zou zich een mooi moerasgebied bevinden, maar dat viel ons wat tegen, omdat we ons er iets anders van hadden voorgesteld. Eigenlijk was het een riviertje met aan beide kanten een strook vochtige bossen en struiken. Wel waren hier Spotvogel, Cetti's Zanger, Bosrietzanger, Wielewaal, Hop, Grote- en Kleine Karekiet present. Ook broedde hier de Buizerd. Van Nevsa zijn we via een voor ons begrip redelijk begaanbaar bergpad naar Preslav gereden. Tijdens deze rit hoorden we de Boomleeuwerik en hebben we kunnen genieten van Grauwe Klauwier, Cirlgors, Ortolaan en een jagende Boomvalk.

Via Preslav en Ivanovo, waar we op een plas-dras veld tussen 130 Ooievaars 4 Casarca's ontdekten. reden we richting Conevo.

Een stop bij een ondergelopen stuk akkerland in de omgeving van Conevo leverde 4 soorten meeuwen op nl. Zilvermeeuw, Kokmeeuw, Zwartkopmeeuw en Dwergmeeuw. Ik kan me niet herinneren ooit deze combinatie te zijn tegengekomen in een plasje van zo'n geringe omvang.

5 en 6 mei: Varna - Silistra (Srebarnameer) - Ruse (Rusenski Lom - Belene (Eilandjes in de Donau) - Varna

Zowel Silistra als Ruse liggen aan de Donau tegen de Roemeense grens. Het Srebarnameer is vooral bekend om zijn populatie Kroeskoppelikanen en Rusenski Lom is een groot nationaal park dat bekend staat om zijn "Limestone Gorges", een soort kloven met rotswanden van kalksteen en doorsneden door prachtige beken.

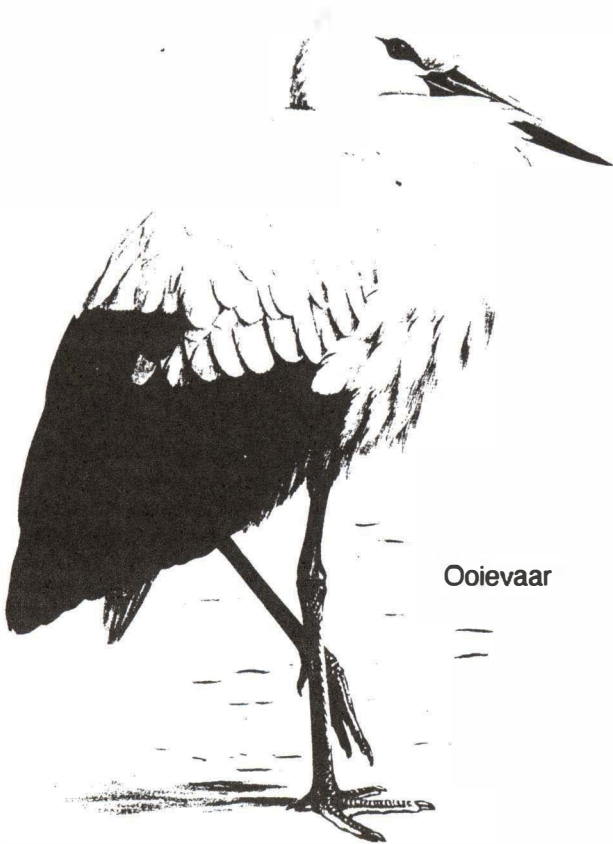
In Silistra stopten we onder een laan met Kurkeiken met links langs een helling een soort volks-

Syrische Bonte Specht

tuintjes en rechts een wijngaard, omdat we een specht zagen wegvliegen. Eenmaal uitgestapt vonden we hem, een Syrische Bonte Specht, terug tegen een stam. Een vreemd geluid dat we niet thuis konden brengen trok onze aandacht. Wie schetst onze verbazing toen we in de bomen recht boven ons twee paar broedende Kleine Klapeksters aantroffen. Een spectaculairder begin van de dag konden we ons niet wensen. Bij het Srebarnameer hebben we tijdens het gebruik van de lunch; Glab, Maslov (= brood en boter) met ...jowel Hollandse hagelslag en een kop thee, genoten van o.a. Rose Pelikaan, Dwergaalscholver, Buidelmees, Do-daars, Fuut, Wilde Zwaan, Witoogeend, Bruine Kiekendief, Spotvogel en Grote Karekiet. Helaas hebben we geen Kroeskoppelikanen kunnen ontdekken, maar...er moet iets te wensen overblijven. Tijdens de rit naar Ruse zagen we een Grauwe Kiekendief boven de graanvelden. Tijdens het binnenrijden van Ruse passeerden we een rij van wel 50 vrachtwagens, die allemaal stonden te wachten voor de grensovergang met Roemenië. Mocht het idee van een kijkje nemen aan de overkant al aanwezig zijn geweest, werd dit na het zien van deze enorme file snel verlaten... dus op naar Rusenski

Lom. Na wat heen en weer gezocht werd de juiste toegangsweg gevonden en was het meteen raak. Een grote roofvogel trok onze aandacht en werd gedetermineerd als een onvolwassen Keizeraarend....wat een kanjer. De twee Kleine Torenvalken die op dezelfde lokatie werden waargenomen staken daar wel erg schrill tegen af. Bij het binnenrijden van Ivanovo troffen we een broedplaats aan van meerdere Bijeneters. In het bos tegenover deze plek zongen Zwarte Mees, Fluiter, Grote Bonte Specht en Spotvogel. Even verderop vlogen twee gaaiachtige vogels weg...juist Scharrelaars. We vonden ze terug op een telefoondraad. Wat een schitterende beesten. Omdat we vannacht in dit gebied zouden over-

Ooievaar

nachten zijn we op zoek gegaan naar een geschikte plek. We vonden een uitstekende plek, maar het was nog veel te vroeg om de tent op te zetten. De tijd besloten we te gebruiken om wat te gaan vogelen bij een beekje in de buurt. Dit leverde de volgende soorten op: Gierzwaluwen en Alpengierzwaluwen cirkelend boven de kloof, Balkan Gele Kwikstaarten, Kleine Klapeksters, Grasmussen, Grauwe Gorzen, Ringmussen, Wielewalen, Boeren- en Huiszwaluwen, Roodstuitzwaluwen en Geelgorzen die allemaal kwamen drinken. In de struiken langs de oever zongen Nachtegaal Tjiftaf en Bosrietzanger om het hardst en als toetje

kwamen 4 Roodpootvalken en z'n 20 Bijeneters overvliegen. Tegen het donker hebben we de tent opgezet en wachtten we op de roep van misschien wel een uil. Ook hier werden we ruimschoots beloond, want het duurde niet lang of Bosuil en Dwerigooruil begonnen te roepen, afgewisseld door de roep van de Kwartel. Enig geritsel buiten de tent leverde in het licht van de zaklantaarn een grote leerschildpad op. Na een verkwikkende nachtrust, de Nachtegaal hield gelukkig zijn snavel dicht, hebben we in alle vroegte de tent opgebroken en hebben we nog een dag in dit grandioze gebied rondgezworven wat o.a Boomvalk, een mogelijk vrouwtje Steppenkiekendief, Grauwe Kiekendief, Buizerd, Schreeuwarend, Torenvalk en Kleine Torenvalk opleverde. Tijdens de rit naar Belene hebben we op diverse lokaties Duinpiepers waargenomen. Ook de Schreeuwarend liet zich uitgebreid bewonderen. Belene zelf viel ons enorm tegen. Het natuurgebied bestond uit, op vrij grote afstand gelegen, eilanden in de Donau die voornamelijk bestonden uit wilgen en populieren. Het enige wat we er hebben waargenomen, waren Aalscholvers en een paar Visdieven, die op een stuk drijfhout voorbijdreven.

7mei: Varna - Nos Kaliakra - Varna

Nos Kaliakra is een uitstekende punt in de Zwarte Zee, zo'n 60 km van Varna richting Roemenië. Het is een vlak plateau, met een stenige bodem, waarop een vegetatie van lage planten en mossen groeit. Het ligt ongeveer 40 meter boven zeeniveau en eindigt met een steile kliffenkust. Het is een ideaal trekpunt voor land- en zeevogels. Op de uiterste punt broedt een geïsoleerde kolonie Kuifaalscholvers en rond de rotsen vliegen voortdurend Alpengierzwaluwen. Over zee vlogen Grote Sterns en Visdieven. In zee hebben we een paar dolfinen waargenomen, helaas was het te ver weg om de soort vast te stellen. Het vogelen bij Nos Kaliakra is een geweldige ervaring. We zagen hier o.a. Tapuit, Isabeltapuit, Bonte Tapuit en Finch Tapuit, Zwartkopgors, Roodkopklauwier, Kleine Klapekster, Griel, Boomvalk en Arendbuizerd en nog veel meer klein spul. Op de draden overal Bijeneters. Dit gebied is een absolute must voor de vogelaar die Bulgarije aandoet.

Tot zover onze ervaringen op vogelgebied tijdens de eerste week van ons verblijf. In de Strandloper van september volgt het verslag van de tweede week. Dan komen o.a. Durankulak aan de Roemeense grens en Krumovgrad aan de Griekse grens aan de beurt. Ook zal dan blijken dat Atanasovo dat eerst zwaar tegenviel nu barstensvol zit met allerlei steltlopers.....